

PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI S CHODÍCÍM PŘEPISOVATELEM

Ing. Martin Novák

Česká unie neslyšících, z.ú.; Dlouhá 37, 110 00 Praha 1; martin.novak@cun.cz

Anotace: V roce 2016 Česká unie neslyšících přidala do nabídky poskytování simultánního přepisu pro lidi preferující komunikaci v českém jazyce nabídku simultánního přepisu v terénu - chodícího přepisovatele. Tento článek popisuje praktické zkušenosti s chodícím přepisovatelem na různých akcích - například prohlídkách zámků, návštěvy důlního muzea a dalších, kde byl klientům se sluchovým postižením poskytnut simultánní přepis.

Chodící přepisovatel umožňuje zajistit velmi potřebnou službu na různých akcích, kde je nutné se neustále přesunovat. Klienti se sluchovým postižením tedy již nejsou limitováni pouze přednáškami, které probíhají na jednom místě.

Trocha historie

Počátky poskytování simultánního přepisu je možno datovat od roku 2005, kdy pro osoby se sluchovým postižením začaly být přepisovány některé přednášky. V roce 2008 díky projektu podpořeného Nadací Vodafone ČR bylo poskytování přepisu rozšířeno na celou ČR a vyzkoušely se různé situace, například přepisy u soudů, na kulturních akcích apod. Na to navázal další projekt, opět podpořený Nadací Vodafone, jehož cílem bylo vytvořit technologické předpoklady pro online přepisovací centrum umožňující i přepisy na dálku.

Další projekt navázal na zkoumání možností automatického přepisu mluvené řeči.

Během realizace se ukázaly být klíčové některé faktory:

- Při online přepisech je velmi náročné přenášet zvuk v takové kvalitě, aby ji na vzdáleném místě dobře slyšel přepisovatel. Zejména u diskuzí je zachytávání kvalitního zvuku pro online přenos v prostoru do mikrofону velmi náročné.
- Přepisovatel při online přepisech pracuje ve ztížených podmínkách, protože mu chybí vizuální informace v prostoru.
- Přepisovatel má většinou k dispozici pouze takovou techniku, kterou nemůže přenášet z jednoho prostoru do druhého. Simultánní přepis v terénu při procházce, exkurzi a podobně nepřipadaly v té době v úvahu.

Z toho důvodu někteří začali se snažit miniaturizovat techniku a vymýšlet možnosti pro **chodícího přepisovatele**.

Chodící přepisovatel

Pracovníci České unie neslyšících postupně přicházeli s řešením desky na popruzích, kterými se připevnil tablet nahrazující všechny funkce klasického notebooku. Ve světě se řada lidí také snažila techniku také vylepšovat a inspirovat se. Klasické vybavení chodícího přepisovatele se skládá z batohu ve kterém je pevná deska s držákem pro případný tablet. Ze začátku byly vhodné takové akce pouze s jedním klientem, který četl text z přepisovatelova tabletu a sledoval dění společně s přepisovatelem. V případě velké akce s více klienty bylo nutné vymyslet způsob, jak přenášet přepsaný text do více tabletů, přičemž by každý klient měl tablet sám pro sebe.

Chodící přepisovatel s šířením signálu do ostatních tabletů technologií Polygraf

Jako jedno z řešení se jevílo využít technologii vyvinutou střediskem Teiresiás Masarykovy university na principu přenosu přepisovaného textu přes klasický wi-fi signál. Napájení vysílače wifi bylo řešeno přes USB z tabletu a využití softwaru Polygraf. Při prvních pokusech se ukázalo toto řešení jako velmi časově náročné a v některých prostorách byl signál velmi kolísavý. Především v uzavřených prostorách typu bunkr či zámek často docházelo k výpadkům. Bylo nutné hledat řešení s jiným typem přenosu signálu na dálku.

Chodící přepisovatel s šířením signálu do ostatních tabletů technologií Text on Top

Technologie Text on Top zavedla Česká unie neslyšících roku 2014. Původně tato technologie fungovala pouze pro přenosy přes klasickou USB. V roce 2016 vývojářská firma začala nabízet i možnost přenosu do tabletů pomocí miniUSB technologie.

Technologie Text on Top má vypracovaný velmi šikovný software, který přepisovateli umožňuje i na dálku nastavovat klientům velikost písma, barvy textu a také usnadňuje i předpřípravu textů, takže je přepisovatel nemusí při akci znovu přepisovat, jen je postupně odbavuje. Tato technologie přinesla velmi dobré výsledky s přenosem signálu na dálku všem klientům s tablety. Toto řešení umožnilo realizovat simultánní přepis v terénu s chodícím přepisovatelem, a klientům nabídnout neomezený počet tabletů, do kterých je přepisovaný text přenášén. I v prostředích, kde je velké omezení pro šíření signálu, měla technologie lepší výsledky než šíření pomocí wi-fi signálu.

Exkurze s chodícím přepisovatelem

Roku 2015 byl zrealizován projekt Praha neznámá. Více o projektu možno najít na www.prahaneznamaz.cz. Cílem jsou prohlídky zapadlých míst v Praze, kde můžete najít zajímavé stavby, zažijete nečekané příběhy a spoustu dalších zážitků. V rámci tohoto projektu bylo pro osoby se sluchovým postižením zrealizováno mnoho akcí, které byly zároveň tlumočeny do českého znakového jazyka a zároveň přepisovány pro osoby se sluchovým postižením, které preferují komunikaci v psaném českém jazyce.

Obr.1: Akce realizované s chodícím přepisovatelem

Klienti se sluchovým postižením si na daných akcích velmi pochvalovali následující:

- Získávání téměř co největšího množství informací ve velké kvalitě
- Velkou výhodu při sledování velmi náročných odborných přednášek
- Výhodu lepšího vnímání složitých názvů, jmen a cizích slov
- Možnost srovnávat vizuální prostředí bezprostředně se souvisejícími informacemi o daném předmětu apod.

Jednou z velkých nevýhod byla nutnost velmi dlouho držet tablet, někdy i hodinu či dvě. Někteří klienti si pro tyto případy sami vyrobili speciální držák pro tablet. Na základě těchto zkušeností bylo rozhodnuto zařadit i speciální držáky na tablety pro klienty.

Obr.2: Speciální držáky pro klienty sledující simultánní přepisování při exkurzích

Závěr

Závěrem bychom chtěli poděkovat všem, kteří se podíleli na realizaci akcí s chodícím přepisovatelem a to nadšencům přepisovatelům, klientům kterým dané akce využili a v neposlední řadě i finančním podporovatelům, především Ministerstvu kultury, které po dva roky spolufinancovalo prohlídky s klienty se sluchovým postižením v Praze a následně po celé ČR.